

## La classe intel·lectual, 2

Tinc un amor especial als diccionaris, i sobretot a les definicions que donen sobre mots i conceptes que tots pensem que sabem clarament, i que sovint hi apareixen amb continguts ben diversos. Per començar, al diccionari del IEC, l'adjectiu *intel·lectual* vol dir "relatiu o partanyent a l'enteniment", i un intel·lectual és una "persona dedicada al treball intel·lectual". Elemental, no creuen? També pot ser "persona que té una certa capacitat de pensar la realitat social i cultural i d'influir críticament en l'opinió mitjançant l'assaig o la presència en els mitjans de comunicació". Però només ha d'influir mitjançant l'assaig o la premsa? I els poetes, novel·listes, científics, artistes, músics, no són intel·lectuals, per tant? I el qui pensa però no té capacitat d'influir en l'opinió, com ara un filòsof especialista en Wittgenstein o en Aristòtil? En la nostra definició oficial i normativa, és clar que els professionals i artistes no són intel·lectuals, com en aquella Assemblea de fa quaranta anys. I jo mateix, posem per cas, si em volia definir com a intel·lectual, ho seria només en tant que autor d'articles i d'assajos, però no en tant que novel·lista o traductor dels clàssics? Gravíssim problema, valga'm Atena d'ulls grisos, mare dels Ateneus. El diccionari de la RAE diu que *intel·lectual* vol dir "perteneciente o relativo al entendimiento" (qui copia de qui?), i també "espiritual, incorporeal", que és una precisió admirable i angèlica. I en l'accepció 3: "Dedicado preferentemente al cultivo de las ciencias y las letras." Ací, res de pensar la realitat social i cultural, res d'assajos ni d'articles de premsa, res d'influència crítica: un geòleg és un intel·lectual, o un prehistoriador o un especialista en fonètica eslava. I un músic, o un escultor? El diccionari Zingarelli, que fa autoritat en l'italià, explica que intel·lectual fa referència a "l'intelletto o i suoi prodotti". I també, que és una "persona dotata di una certa cultura e di un certo gusto, che si dedica ad attività culturali o artistiche facendone la sua principale attività". Cultura i gust, per tant, i sobretot dedicació professional: cap referència al pensament crític, i una insistència central en "activitat cultural". I un altre



Joan Francesc Mira

sentit, qui sap si amb ironia: "Chi ostenta raffinatezza o interessi culturali solo apparenti: fare l'intellettuale." És deliciós! D'aquests, n'hi ha més que no sembla. Llàstima que no ho diga el nostre diccionari.

Continuem: el diccionari Oxford diu que és una persona "possessing a good understanding, enlightened person, esp. the intellectuals (of a country, etc.)". Definició neutra i sintètica: comprensió, racionalitat, il·lustració, i els qui posseeixen aquestes qualitats: no concreta professions ni activitats, només l'actitud. Però llavors, què són "the intellectuals of a country"? tots els qui posseeixen aquestes *llums*, tota persona *il·lustrada*, *enlightened*? El diccionari Webster's, d'autoritat als EUA, afirma que és "a person with intellectual interests or tastes. A person who does intellectual work. A member of the intelligentsia. [*Intelligentsia*: 'Collectively, the people regarded as, or regarding themselves, as the intellectual or learned class']". O siga: tots els qui tenen gustos relatius a l'intel·lecte?, tots els qui fan treball amb l'intel·lecte? O la classe (social?) dels saberuts, que són vistos i es veuen ells mateixos com a tals? És a dir, una variant de "persona culta o cultivada". I el Larousse és encara més clar, en aquesta línia: "Personne dont la profession comporte essentiellement une activité de l'esprit (par opp. à *manuel*) ou qui a un goût affirmé pour les activités de l'esprit." És a dir, els qui es dediquen a una activitat no manual: justament els professionals i els artistes que la nostra històrica Assemblea distingia... dels intel·lectuals. Però també serien *intel·lectuals* els *amateurs* o aficionats a la lectura, a la música, etc.: els qui tenen un "gust" indubtable per les "activitats de l'esperit". En definitiva, tota persona culta, cultivada, amb un cert refinament. Els practicants de la *cultura animi*, que en deia Ciceró. O siga, finalment, una classe social especial i *elevada*, ja que el conreu de l'esperit, el criteri educat, les lums i el gust, no estan a l'abast de tothom. I tot això al servei de què? Al servei de la Xina, que hauria dit Lu Xun. I el nostre diccionari, pensant en articles i assajos de pensament crític: sempre serem uns innocents.

***"O siga: tots els qui tenen gustos relatius a l'intel·lecte?, tots els qui fan treball amb l'intel·lecte? O la classe (social?) dels saberuts, que són vistos i es veuen ells mateixos com a tals? És a dir, una variant de 'persona culta o cultivada'"***